

E. Financiëlemarktinfrastructuren

In het domein van de financiëlemarktinfrastructuren (FMI's) deden er zich tijdens het verslagjaar geen grote structurele veranderingen voor. De stijgende tendens van het aantal betalingsinstellingen zette zich evenwel voort. De toezichts- en oversightwerkzaamheden die op basis van de geïdentificeerde prioriteiten werden uitgevoerd, waren vooral toegespitst op cyberrisico's en herstelplannen. Ook de impact van veranderingen in de werkomgeving op de bedrijfsmodellen van FMI's, werd van nabij opgevolgd. Op het vlak van de regelgeving werden nieuwe richtlijnen gepubliceerd m.b.t. herstelplannen van FMI's (zie Hoofdstuk B, paragraaf 4 van het hoofdstuk 'Prudentiële regelgeving en prudentieel toezicht' van het Verslag) en cyberbeveiliging (zie Hoofdstuk F, paragraaf 4).

Vanaf 2017 zal de Bank een jaarlijks rapport publiceren omtrent het toezicht op de FMI's. De toelichting in dit Verslag werd dan ook beperkt tot het bespreken van de belangrijkste ontwikkelingen inzake het aantal FMI's en de toezichtsprioriteiten.

1. Cartografie van de sector

Met uitzondering van het aantal betalingsinstellingen en het aantal instellingen voor elektronisch geld, is de cartografie van de FMI's onveranderd gebleven⁽¹⁾.

Eind 2016 oefende de dienst 'Prudentieel toezicht op marktinfrastructuren en oversight' toezicht uit op 16 betalingsinstellingen en vijf instellingen voor elektronisch geld naar Belgisch recht, evenals op acht vrijgestelde instellingen en vier bijkantoren van buitenlandse instellingen. In 2016 kwamen er drie nieuwe instellingen bij, namelijk twee betalingsinstellingen en één vrijgestelde instelling. De vergunningen van twee andere instellingen werden omgezet van een vrijgesteld statuut naar een volledig statuut (één omzetting binnen de categorie van de betalingsinstellingen en één omzetting van instelling voor elektronisch geld naar betalingsinstelling) en één instelling werd van de lijst geschrapt wegens stopzetting van de activiteiten.

De interesse voor het verkrijgen van het statuut van betalingsinstelling is in de loop van het jaar toegenomen.

Vooraf jonge technologiebedrijven die actief willen zijn in de financiële sector, geven aan dat deze diensten een toegevoegde waarde kunnen bieden, vooral voor mobiele oplossingen.

TABEL 30 VERLOOP VAN HET AANTAL ONDER TOEZICHT STAANDE BETALINGSINSTELLINGEN EN INSTELLINGEN VOOR ELEKTRONISCH GELD

	31-12-2014	31-12-2015	31-12-2016
Betalingsinstellingen	18	20	24
Naar Belgisch recht	11	12	16
Vrijgestelde instellingen ⁽¹⁾ ...	4	5	5
Bijkantoren naar buitenlands recht uit de EER	3	3	3
Instellingen voor elektronisch geld	11	11	9
Naar Belgisch recht	5	5	5
Vrijgestelde instellingen ⁽¹⁾ ...	5	5	3
Bijkantoren naar buitenlands recht uit de EER	1	1	1

Bron: NBB.

(1) 'Vrijgestelde instellingen' zijn volgens artikel 47 van de wet van 21 december 2009 onderworpen aan een lichter regime, namelijk enkel aan de verplichtingen die voortvloeien uit de artikelen 21 en 22 van deze wet.

(1) De tabel die gepubliceerd werd in het Jaarverslag van 2015 (Hoofdstuk E, paragraaf 2 van het hoofdstuk 'Prudentiële regelgeving en prudentieel toezicht') blijft dan ook van toepassing.

2. Prioriteiten inzake oversight en toezicht

Naast de voorbereidingen naar aanleiding van de toekomstige nieuwe reglementering, werd in 2016 bij de toezichts- en oversightwerkzaamheden vooral gefocust op IT-risico's – in het bijzonder cyberrisico's – en op de opvolging van de impact van veranderingen in de werkomgeving op de bedrijfsmodellen van FMI's.

Wat de IT- en cyberrisico's betreft, werd tijdens het verslagjaar een nieuwe 'Guidance on cyber resilience for financial market infrastructures' gepubliceerd door CPMI-IOSCO. De Bank is begonnen te beoordelen of de bestaande cyberbeveiliging van de FMI's die onder haar toezicht en oversight vallen, nog steeds voldoet aan de strengste normen – niet alleen op IT-vlak, maar ook op het gebied van governance en personeelsbeleid, aangezien de Bank een holistische aanpak volgt. De cyberrisico's worden in detail besproken in Hoofdstuk F, paragraaf 4 van het hoofdstuk 'Prudentiële regelgeving en prudentieel toezicht' van het Verslag.

De opvolging van de impact van veranderingen in de werkomgeving op de bedrijfsmodellen spitste zich in 2016 toe op de internationale effectenbewaarinstellingen (international central securities depositories, ICSD's). De Belgische ICSD Euroclear Bank heeft zich de voorbije jaren geprofileerd in enkele belangrijke groeidomeinen, waaronder onderpandbeheer (collateral management). Haar goede positie wordt mogelijk bedreigd, bijvoorbeeld door de geplande fusie tussen de Deutsche Börse Group en de London Stock Exchange Group, waardoor o.a. een dominante CCP zal ontstaan. De impact van deze fusie op de werking van de Belgische markt zal nauwlettend bestudeerd worden. De Bank verliest evenmin de ontwikkelingen op het gebied van FinTech en Blockchain uit het oog en de mogelijke impact die deze kunnen hebben op Belgische FMI's. Dit thema wordt verder uitgediept in Hoofdstuk F, paragraaf 3.

De overschakeling van twee Belgische CSD's (NBB-SSS en Euroclear Belgium) naar TARGET2-Securities (T2S) werd in 2016 van zeer nabij opgevolgd. De opvolging van de

overschakeling van Euroclear Belgium gebeurde in nauwe samenwerking met de Nederlandse en Franse autoriteiten, die respectievelijk bevoegd zijn voor Euroclear Nederland en Euroclear France, aangezien deze drie instellingen gebruikmaken van hetzelfde vereffeningsplatform.

Bij de werkzaamheden inzake prudentieel toezicht met betrekking tot BNYM SA/NV werd nog steeds bijzondere aandacht besteed aan de aanpassingen van de positionering van BNYM SA/NV aan de ingrijpende ontwikkelingen in de post-transactionele sector (in combinatie met een veeleisende financiële omgeving) alsook aan de financiële en operationele risico's die aan deze aanpassingen zijn verbonden.

Voor het overige was het toezicht van de Bank op BNYM SA/NV in 2016 grotendeels toegespitst op de analyse en de follow-up van de structurele, financiële en operationele gevolgen, voor de in het eurogebied gevestigde bankdochter van de groep, van de vereisten die voortvloeiden uit de door de Amerikaanse toezichthouders uitgevoerde analyse van het afwikkelingsplan dat de groep bij hen had ingediend volgens de Dodd-Frank-wet. Net als voor alle andere G-SIB's (op één uitzondering na) hebben de Amerikaanse toezichthouders immers aan het begin van het tweede kwartaal van 2016 het door de BNYM groep ingediende plan geweigerd en diepgaande verbeteringen gevraagd.

Derhalve heeft de BNYM groep in 2016 een verbeterplan ten uitvoer gelegd om een grondige nieuwe analyse te verrichten van haar afwikkelingsstrategie (waarbij niet langer de strategie van de 'Bridge Bank' wordt gehanteerd, maar de strategie van het 'Single Point of Entry'), van de structurele, financiële en operationele obstakels voor de effectieve tenuitvoerlegging van deze strategie en, ten slotte, van de meest geschikte middelen om deze obstakels weg te nemen. De Bank heeft nauw toegezien op deze elementen vanuit prudentieel oogpunt om ervoor te zorgen dat de in het kader van de operationalisering van dit plan aangebrachte wijzigingen en genomen maatregelen verenigbaar zijn met de evenwichtige ontwikkelingsstrategie, de operationele robuustheid en de coherentie van de verschillende activiteiten van BNYM SA/NV in normale beheersmodus.